

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2004 r.

KANCELARIA SENATU
BIURO LEGISLACYJNE

Opinia do ustawy
o nadmiernych zapasach produktów rolnych i produktów cukrowych

I. Uwagi ogólne.

Opiniowana ustawa została uchwalona, z przedłożenia rządowego, na 73 posiedzeniu Sejmu w dniu 16 kwietnia.

Założeniem opiniowanej ustawy jest zapobieganie gromadzeniu w okresie przedakcesyjnym zapasów produktów rolnych i cukrowych w celu wprowadzenia ich po akcesji do obrotu na obszar celny Unii Europejskiej. W tym celu opiniowany akt prawny uzupełnia postanowienia dwóch rozporządzeń Komisji Europejskiej – rozporządzenia nr 1972/2003/WE z dnia 10 listopada 2003 roku dotyczącego środków przejściowych stosowanych w odniesieniu do obrotu produktami rolnymi w związku z przystąpieniem Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji oraz rozporządzenia nr 60/2004/WE z dnia 14 stycznia 2004 roku ustanawiającego środki przejściowe w sektorze cukru w związku z przystąpieniem Republiki Czeskiej, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji.

Podstawą prawną do wydania w/w rozporządzeń jest art. 41 Traktatu Akcesyjnego. Przytoczony artykuł umożliwia wprowadzenie środków przejściowych, które stanowią czasowe odstępstwo od zasad traktatowych i mają na celu ułatwienie nowym krajom członkowskim przyjęcia reguł Wspólnej Polityki Rolnej. Środki przejściowe mogą być podejmowane przez okres 3 lat następujących po dacie przystąpienia, a ich stosowanie będzie ograniczone do tego okresu. Zgodnie z art. 41 Traktatu Akcesyjnego Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, może przedłużyć ten okres.

Opiniowana ustawa określa co należy rozumieć przez średni stan zapasów poszczególnych produktów rolnych u danego podmiotu. Nakłada na właścicieli i samoistnych

posiadaczy zapasów produktów rolnych oraz na przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa lub obrotu produktami cukrowymi, obowiązek przekazywania informacji o stanie posiadanych zapasów i okolicznościach ich powstania. W przypadku nieprzedłożenia informacji w ustawowo określonych terminach podmioty te będą podlegały karom pieniężnym.

Organami państwowymi upoważnionymi do realizacji ustawy będą – minister właściwy do spraw rynków rolnych, Agencja Rynku Rolnego oraz Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Zakres kompetencji ministra właściwego do spraw finansów będzie obejmował ustalanie stawek opłat jednostkowych od nadmiernych zapasów produktów rolnych i cukrowych oraz pobieranie opłat i kar.

Zgodnie z opiniowaną ustawą posiadanie nadmiernych zapasów produktów rolnych w dniu 1 maja 2004 roku będzie podlegało opłacie (stanowiącej iloczyn ilości zapasów i stawki jednostkowej za dany produkt).

Przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa lub obrotu produktami cukrowymi będą obowiązani wyeliminować na własny koszt nadmierne zapasy tych produktów z obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej. Termin wycofania został określony w rozporządzeniu Komisji Europejskiej nr 60/04/WE. W myśl art. 6 ust. 2 tego rozporządzenia nowe państwo członkowskie (w tym Polska) zapewnia eliminację z rynku najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2005 roku. Przedsiębiorca, który w wymaganym terminie nie wyeliminował nadmiernych zapasów produktów cukrowych z obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej, będzie podlegał opłacie.

Minister właściwy do spraw rynków rolnych będzie obowiązany do przekazywania Komisji Europejskiej informacji dotyczących nadmiernych zapasów produktów rolnych i produktów cukrowych.

W przypadku gdy nadmierne zapasy produktów rolnych nie zostaną zlikwidowane, skutki finansowe tego stanu poniesie budżet państwa, ponieważ sytuacja ta będzie rodzić obowiązek dokonania przez Polskę wpłat do budżetu Unii Europejskiej.

Jak wynika z uzasadnienia dostosowawczego charakteru projektu ustawy (dołączonego do druku sejmowego nr 2638) "podstawową kwestią związaną z implementacją rozporządzeń Komisji Europejskiej jest zapewnienie skuteczności przyjętych rozwiązań w zakresie ustalania stanu zapasów oraz ściągania opłat od nadmiernych zapasów".

Na etapie prac legislacyjnych w Sejmie, w toku prac podkomisji nadzwyczajnej, projekt opiniowanej ustawy został tak zmodyfikowany, aby złagodzić restrykcyjność niektórych jego przepisów. Podstawowe zmiany polegały na rozszerzeniu katalogu

okoliczności uzasadniających posiadanie zwiększonych zapasów produktów rolnych, odmiennym uregulowaniu zasad rozdziału nadmiernych zapasów produktów cukrowych pomiędzy przedsiębiorców oraz na zmniejszeniu kar pieniężnych.

II. Uwagi szczegółowe.

1. Na podstawie art. 3 ust. 4 przedsiębiorcy, którzy rozpoczęli działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa lub obrotu produktami cukrowymi po dniu 1 stycznia 2004 roku, będą składali informacje niezależnie od wielkości posiadanych zapasów tych produktów. Należy rozważyć konieczność doprecyzowania tego przepisu poprzez wyraźne wskazanie zakresu informacji.
2. Zgodnie z art. 9 ust. 2 opiniowanej ustawy przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa lub obrotu produktami cukrowymi, będą obowiązani do składania w terminie do dnia 31 lipca 2005 roku dokumentów potwierdzających wyeliminowanie nadmiernych zapasów produktów cukrowych z obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej. Należy zwrócić uwagę, że końcowy termin składania tych dokumentów (zgodny z rozporządzeniem unijnym) może utrudnić albo wręcz uniemożliwić terminowe wywiązanie się przez Polskę z obowiązku przekazania Komisji Europejskiej sprawozdania zbiorczego. W myśl art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 60/2004/WE ma to nastąpić najpóźniej do dnia 31 lipca 2005 roku.
3. Doprecyzowania wymaga art. 9 ust. 4 dotyczący podlegania opłatom z tytułu nieterminowego wyeliminowania zapasów produktów cukrowych. W przepisie tym zabrakło wyraźnego określenia części składowych opłaty, tak jak uczyniono to w art. 6 w ust. 1 (opłata jako iloczyn ilości zapasów i stawki jednostkowej za dany produkt). Wydaje się, że w art. 9 w ust. 4 konieczne jest analogiczne rozstrzygnięcie.
4. Niektóre z przepisów opiniowanej ustawy wymagają zmian redakcyjnych (np. art. 3 ust. 2 pkt 3 lit. a i b) lub uściślających (art. 14, art. 53a ust. 2)